

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. ie pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 40.— K
pol leta . . . 20.— „
četrt leta . . . 10.— „
posamezna številka po 80 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
„ „ „ dvakrat . . . 80 „
„ „ „ trikrat . . . 50 „
za nadaljnja izvršenja od petit-vrste po 40 vin.
Oznaniš sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjenišva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljsk. Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Obvezna konsumna družstva za državne uradnike v Jugoslaviji.

Sedemnajst tisoč vsega državnega uradništva v Jugoslaviji tvori učiteljstvo.

Pri zadnjih nogaianih za povišanje draginskih doklad vsemu državnemu uradništvu se je zopet pojavila ideja, da bi se državnemu uradništvu namesto povišanih doklad dajala rače živila. obledo ter druge življenjske potrebščine v naravi. Ideja ni slaba in tudi ne nova!

Prepričani pa smo, da je niso v Beograd zanesle in zahtevale ne realizacijo (vsaj v tej obliki ne kakor io namerava izvesti sedanja vlada!) uradniške organizacije, ampak je prei mogoče, da je inicijativa za izvedbo v taki obliki izšla iz drugih krogov.

Že v Avstriji se je v času težkega položaja državnega uradništva hotelo realizirati to idejo, a ker se je uvidelo težko izvedbo tega vprašanja je država dala sprva uradništvu rače četrtletne nabavne prispevke, da si **prosto nabavi** neobhodne potrebščine: pozneje je potom uradov dala na razpolago uradništvu cenejšo nabavo obutve in blaga iz državnih zalog in prav proti koncu je država dala uradništvu v večjih centrih na razpolago gospodarske fonde, s pomočjo katerih naj bi se uradništvu medsebojno gospodarsko organiziralo, nakupilo s pomočjo teh fondov ceneje blago ter bi ga brez trgovskega dobička, **no nižji ceni** oddajalo državnim uradnikom. Upravo tega gospodarstva bi imelo uradništvo v svojih rokah!

Že takrat smo imeli do take samouprave velike predsodke, ker je bilo že tedaj verižništvo v cvetu in vinočasna korupcija na pohodu.

Takoi v prvih pojavih teh konsumniških organizacij se je pokazala usodna napaka, da je bil nakup blaga boli odvisen od provizij in gospodarskega obrata in dobička »podjetia«, kakor od tega, da se nudi članom čim cenejša dobava neobhodno potrebnih življenjskih potrebščin ter v to svrhu odpravi vsako korupcijo in zmanjša čimboli režijske stroške. Vse polno nastavljenecv ie bilo »neobhodno potrebnih« pri obratu, tako da je bilo režiije več nego v kaki veletrgovini ki ie višala — mesto zmanjševala ceno potrebščinam. Prvi avstrijski »uradniški konsumi« so postali spekulativna podjetia gotovega kroga uradništva, ki ni imel čuta, da gospodari s tuim denariem in uradniški konsumi so zrešili svoj smoter: da niso skrbeli za čim nižja ceno dobrega blaga svojim članom, ampak so potom minimalne difference pod dnevno ceno skrbeli za to, da bi podjetie »dobro šlo« s pomočjo odjemalcev — uradnikov.

Danes hvalimo boga, da ni več teh »uradniških konsumov«, ki bi sigurno služili za oddajo slabega blaga, no visokih cenah, verižnikom, ki bi uveljavili svojo spekulacijo na podlagi »plačevanja po obrokah«, na katero tako rado nasede uradništvo.

Zadnje fonde teh uradniških konsumov ie popraviilo ob polomu Avstrije nemško uradništvo, ki ie imelo v Avstriji tudi pri nas vodilna mesta v svojih rokah, in tako tudi upravo teh fondov. Mi smo hodili kot po miloščino no kaka »cenejša živila« v te »uradniške konsume« — bili so vojni časi!

In še teh dobrot ie bilo deležno uradništvo samo v večjih mesih, ker drugie, kjer ie bilo malo uradništva in še to raz-

treseno in oddaljeno, ie bila tudi ta ideja — neizvedljiva!

Zato smo z malim veseljem sprejeli vest iz Beograda, ki io ie razširil dopisni urad 24. oktobra in se glasi: »Komisija, ki io ie sestavil finančni minister, da izdela naredbo o uradniških konsumnih zadrugah, ie končala svoje delo.

V prvi vrsti se ustanove lokalne konsumne zadruge z delnicami, ki ne smeto biti manjše od 100 dinariev.

Vsaka zadruga mora imeti svoj rezervni zaklad, v katerega pride vsako leto 20% prebitka. Kar ostane, se razdeli med humanitarne ustanove ter se uporabi kot nagrada za člane uprave, za pokojninski zaklad zadrug itd. Kar še ostane, se vrne zadrugi.

Take zadruge se lahko ustanovijo takrat kadar se glede tega sporazume najmanj 10 oseb. Za ustanavljanje zadrug ni potrebno predhodno dovoljenje. Več zadrug skupaj tvori savez uradniških konsumnih zadrug, katerega središče mora biti v Beogradu. Savez se ustanovi z najmanj tremi zadrugami. K savezu morejo pristopiti tudi one uradniške zadruge, ki so bile ustanovljene še preden ie ta naredba izšla in katere dismeno izjavijo da se bodo prilagodile savezu v vseh točkah tekotom treh let.

Delnice za ustanovljenje saveza ne smejo biti manjše od 200 dinariev. Vsaka zadruga mora za vsakih sto svojih članov plačati gotovo vsoto savezu. Kar se tiče glavnice, sestoji ta v glavnem iz delnic, katere plačujejo zadruge in iz 10% odbitka, ki ga bo država odvzela draginski dokladam svojih nameščencev. Tako financiranje zadrug predvidevajo za pet let.

Na ta način mislijo pridobiti 8 do 10 milijonov dinariev na leto. Finančni minister bo stavil zadrugam na razpolago tudi še druga sredstva, ali vendar bo zadrugi glavnici vir dohodkov v splošnem denar katerega bodo sami uradniki in uslužbenci plačevali za vzdrževanje svojih zadrug.

Savez mora imeti tudi svoj rezervni zaklad, v katerega se bo vlagalo 50% od prebitka. Naloga saveza ie, vzdrževati konsumne zadruge v državi, ustanavljati nove zadruge in vršiti revizije zadrug po enkrat v dobi dveh let. Poleg tega mora savez skrbeti za to, da dobavlja za svoje zadruge potrebščine in mora v to svrhu ustanoviti delavnico za obleko, obutev in druge predmete. Savez ima nalogo, da radi svojih ciljev stopi v stik z drugimi savezi. Naredbe glede ustanavljanja konsumnih zadrug se ne razlikujejo od podatkov in uredb v zakonu o zadrugah.

Priznamo, da ie to v veliki obliki zamišljen načrt za gospodarsko osamosvoitev uradništva: priznavamo, da ie to velikopotezni načrt, s pomočjo katerega bi se dalo prepričati višanje cen, bi se dale cene ustaliti in prepričati umetna spekulacija in vzdrževanje visokih cen od strani prekuovalcev in trgovcev — če bi bili ti konsumi obsežno razpredeni no vset državi in res na pravi zadrugiški in solidni podlagi oziroma upravi, ki bi imele zveze direktno s producenti: vendar predno se to more izvesti, ie še en pogoj da država izda stroge in neovrgljive odredbe proti vsekaki korupciji navijanju cen in verižništvu ter sama direktno pomaga zadrugam pri nabavi blaga.

Dasi ie to važen problem ne samo za uradništvo samo, če bi se to izvedlo ampak tudi za državo samo in nene notranje gospodarsko-socialne razmere, vendar ne

moremo prezreti napake, ki se ie napravila pri izdelavi tega načrta, da se ie namreč to vprašanje presojalo samo z velikopoteznega stališča splošne koristi in ščitilo ugodno stanje zadrug, pri tem pa se ie računalo na brezpogojno poštvovalnost uradništva v preveliki meri ni pa se pregledalo predloga s strani koristi in interesa uradnika, ki ga bo imel od zadrug neposredno. In od tega, kako bo uradništvo zadovoljno pri vinarjih z zadrugo, ie odvlsen ugoden uspeh vse akcije.

Država hoče prisiliti vse uradništvo, da postanejo člani uradniških konsumov. V to svrhu bo vsakemu uradniku odtegnila 10% draginske doklade za zadrugo, poleg tega bo pa vsak uradnik moral plačati 100 dinariev in predpisano vpsnino kot delež zadrugi. Na ta način bo vsak državni uradnik moral plačati na podlagi sedanjih draginskih doklad povprečno 204 K za zadrugo mesečno. Uradnik bo prisiljen nalogati svoj kapital v zadrugi, ker mu ga bo država odtegnila, neoziraje se na to ali bo donesel onih 204 K mesečno pri nakupu blaga v uradniški zadrugi ali ne bi morda izhajal ceneje in dobil boljše blago, če nakupi blago pri trgovcu. To edino vrašanje ie merodajno za uradnika pri vstopu v zadrugo in ne — sila.

To bo delalo pri marsikaterem uradniku predsodke do započete akcije.

Poleg tega izgleda ta oblika odtrgavanja nekako ponesrečena in nasilna. Ze prejudic nekaterih sedanjih uradniških zadrug, da morajo njeni člani biti ie oni, ki so člani uradniških društev, se nam zdi zelo nedemokratičen in nasilen. Posebne važnosti pa nastaja vprašanje prisilnega odtrgavanja draginskih doklad za samce in one uradnike, ki se vsled krajevnih razmer in oddaljenosti niti ne bodo mogli posluževati uradniških zadrug. Za nie bo 10% odbitek draginske doklade značil osebno prikrašanje pri mesečnih dohodkih izvršeno neprostovolnim potom.

V drugem slučaju država ne more računati na 8 do 10 milijonov dinariev na leto za financiranje zadrug.

Drug predsodek ki ga bo dobil uradnik do zadrug nastaja zaradi razdelitve čistega dobička prebitka.

V tem oziiru so moremo vseeno spomniti delavskih konsumnih društev, ki kljub korupcijam in zlorabam nudijo svojim članom vendar še mnogo gospodarskih ugodnosti, rekli bi skoro da se boli ozirajo na koristi svojih članov kakor dosežanje uradniške zadruge.

Delavski konsumi razpolagajo ponaveč z blagom najrazličnejših vrst, takorekoč vseh vrst potrebščin: cena ie znatno pod dnevno ceno enakovrstnih predmetov; delnice so obrestovan kapital z dividendami, katerih višina se povečini odmerja na podlagi prebitka: poleg tega ob zaključku prejme vsak član procentualen znesek od vsote vsega kupljenega blaga ki se mu izplača na podlagi izkazil v degariu ali v blagu.

Uradniški konsumi ščitio in upoštevali boli interese zadruge kot dobiček, ki ni se nudi članom na podlagi zadruge.

Prebitek uradniških konsumov se prei uporablja za vse kot za člane same: 20% dobi rezervni zaklad: kar ostane se razdeli med humanitarne ustanove ter za člane uprave, pokojninski zaklad itd., kar še ostane, se vrne zadrugi.

Kie ie dobiček za člane, katerim ie zadruga namenjena in za katere ie ustanovljena? Kako pride uradnik do tega, da se ho z njegovim kapitalom podpiralo huma-

nitarne ustanove? Kako pride uradnik do tega, da bo dražie plačeval blago, da se bo iz njegovega denarja podpiralo humanitarne ustanove?

Ali ni zadruga strogo gospodarsko podjetie, torej se ima tudi čisti dobiček uporabiti za to, da se nudi potem po nižjih cenah neobhodno potrebne življenjske potrebščine, da si jih lahko nabavi tudi najsibše situirani uradnik. Ali ni to humanitarni namen!?

Čisti dobiček ali prebitek zadrug se ima uporabljati izključno v to svrhu, da se nudi članom-uradnikom blago po čim nižije mogoče nižjani ceni — izvzemši uporabo za režijske stroške.

O razdelitvi prebitka imamo tudi slabe vzglede, kako ie uradništvo, dasi sicer na obroke, vendar ne prvovrstno blago po precej visokih cenah plačevalo v oblačilnici od katerega denarja se ie prebitek uporabljat v humanitarne namene. V iavnosti smo na čitali, kateri zavodi so dobili ta denar in koliko dobička ie prinesla oblačilnica. Kako pride uradništvo do tega, da dražie plačuje blago in se prebitek potem deli drugam: umestneie bi bilo, da bi bilo blago ceneje in bi bilo s tem ustrezno neobhodni potrebi uradništva no obleki. Enako nezdravo načelo se sedaj zopet postavlja pri uradniških zadrugah!

Vsekakor sega obsežno ustanavljanje uradniških zadrug globoko v socialno življenje uradništva in ima vpliv na splošne gospodarske razmere. Prizadet bo pri tem vsak posameznik, zato ie neobhodno potrebno, da se vprašanje, še predno bo izdana naredba, spravi v javno razpravo in da tudi naše organizacije označijo svoje stališče do uradniških zadrug.

ОРГАНИЗАЦИЈА УЧИТЕЛЈИЦА И ЗАБАВИЛЈА У ДРЖАВИ С. Х. С.

Organizacija učiteljic in otroških vrtnaric v državi SHS.

»Učiteljska Borba«.

Човек и жена су једно цело. Раздвојте их — не постоји живот. Историја их је разделила. Класна друштва учинила су ту поделу јачом. Економској подјарљености додала су и полну подјарљеност. У томе знаку столећима и тисућима година проводи жена свој живот, дајући живот роду људском. У томе погледу капиталистички начин привреднога рада показује исту тенденцију само оштрију. Ну у тој оштрији леже болови али и спас за жену.

Како? У чему?

Капиталистички начин привреднога рада истерао је савремену жену на поље конкуренције. И нема физичкога рада ради коре хлеба где савремена жена не учествује. Сићуте у најдубље руднике па и на дно морског ту хете наћи жену; пењите се на највеће висине, где радничка рука диже палате и ту хете наћи жену. То исто вреди и за послове умнога карактера. Савремено друштво има данас огроман број професија у којима су жене уполсене. Међу тим пословима школски и у опште васпитачки посао заузима видно место.

Шта значи то? Женско питање ма у којој се форми појављивало само је један део радничкога питања, јер савремена жена првенствено пати као радница. У томе погледу не разликује се ни положај наше учитељице. И она као свака радница пати и њена патња није мала. Колико болова притискују душу тих слабих бића растурених по селима не само Шумадије него и по селима Македоније? Колико болова подризају

vsake večrazrednice po en skupen izvod. Navzoči voditelji iz Vel. Lašč, Dolenje vasi, učiteljsko iz Sodražice in Ribnice je sklenilo takoj naročiti po en izvod lista.

d) Za prihod, zborovanje sta izvoljeni dve tovarišici, ki bosta zbiralii zgodovinsko učno snov, poslano od učiteljskega, da dobimo uporabljive kazipote za šole. Ker ni upanja, da bi se vršila kaj kmalu okrajna učit. konferenca, zato skušamo pripraviti gradivo za zgodovinski in zemljepisni pouk, ki bo izpremenjenim razmeram primeren.

Sklep je, da bodi na vsakem zborovanju didaktična ali druga znanstvena razprava na dnevnem redu.

e) Tovariši pevci in tovarišice pevke sporočite pevovodji tov. Kovaču — Sodražica, kakšen glas požete, da mu bo mogoče pričeti z delovanjem za gojitev lepe pesmi v okraju. To pa kmalu.

Podani so bili še nekateri predlogi in sprejeti, kar dokazuje, da je društveno življenje živahno in da tovariši in tovarišice zavedajo položaja, v katerem se nahajamo.

S tem je bil dnevni red izčrpan in odšli smo k telesnemu okrepčilu. Preživeli smo še nekaj ur v razgovoru in zabavi ter se razšli.

Argus.

Iz Jugoslavije.

— Onim, ki se izjavljajo proti učiteljskim plačam. Naenkrat so se znašli ljudje ki so se pričeli spodtikati nad učiteljskimi plačami in dokladi. Po kavarnah, gostilnah in zborovanih, v mestu in na deželi se oglašalo in delalo neokusne primere o dohodkih. Opozorjamo okrajna učiteljska društva, da sama napravijo konec govoričenju takih ljudi. Prej ni videl nihče učitelja-začetnika, ko je imel 66 kron mesečne plače in med vojnim časom ko je učitelstvo živelo brez draginskih doklad! Seveda, če se pravočasno zavrne te ljudi, se takoj kažejo kot »priatelji« učiteljskega in »privoščili« učitelstvu težko priborjen kruh. — Minuli so časi, ko so smatrali gospodje zvišanje učiteljskih plač za »pretirane zahteve«. Danes, hvala Bogu, ne odloča o učiteljskih plačah samo Slovenija, ki se je izkazala v preteklosti zelo nehalno in nepravilno, ampak imamo močno zaslonbo tudi v Beogradu in v srbskem učitelstvu. — Prej ko je imelo učitelstvo manjše plače kot državno uradništvo, se ni nikdar zražalo učitelstvo nad tem, da imajo uradniki večjo plačo. Učitelstvo se je dosledno borilo le za izjednačenje z državnim uradništvom in za zvišanje svojih plač. Tako bi bilo tudi sedaj primerneje, da se vse uradništvo zavzame za takšno izvedbo pragmatike. Kdo pa se more z današnjo ureditvijo zadovoljiti? Tudi učitelstvo se ne more zadovoljiti s sedanjo ureditvijo, ampak se bo borilo, da se čimprej izvede skupna nova pragmatika, ter se tudi učitelstvo uvrsti v pragmatiko. Šele potem, ko bo učitelstvo uvrščeno v splošno pragmatiko državnega uradništva bo smatralo, da se je ugodilo njega zahtevam. Dotlej pa je borba učiteljskega skupna z ostalimi kategorijami državnega uradništva kljub temu, da učitelstvo sedaj slučajno nekaj več plača. Potem bomo enaki v vsem in ne bo pritožb!

— Proti učiteljskim draginskim dokladam in plačam. »Naš Glas«, glasilo društva javnih nameščencev v kraljevini SHS piše v svoji 43. številki, t. j. v članku »Proti korupciji v Jugoslaviji« med drugim sledeče: Vlada nam poskrbi za to, da ne bo imel učitelja-začetnik višje plače od vseučiliškega profesorja in avskultant pri sodišču višjih prejemkov od dvornega svetnika, kakor je to sedaj. — Pridominamo, da je »Naš Glas« glasilo organizacije javnih nameščencev, katere člani so tudi učiteljska društva. Pričakovali bi torej, da bi »Naš Glas« izbral v prihodnje izbrane primere, oziroma naj bi jih pustil posebno iz vzroka, ker bi bilo učitelstvo kmalu zopet prezrto pri sedanjih višjih draginskih doklad, če ne bi v zadnjih hipih posredovala centralna učiteljska organizacija (UJU) pri ministrstvu prosvete in ako ne bi minister prosvete posebno zastavljal svoj vpliv, da se pri poviških uupoštevata tudi učitelstvo. Prezrto bi bilo učitelstvo, kakor je bilo prezrto pri 25 % poviških doklad, vsled česar se imelo prej manjšo plačo kot enakovrstni drugi državni uradniki, kljub temu, da je bilo organizirano pri društvu javnih nameščencev.

— Odločen nastop hrvatskega učiteljskega za UJU in proti separatizmu. Hrvatsko učitelstvo kotora giurgievačkog je na svoji skupščini 18. okt. osvojilo v celoti pravila UJU in izreklo priznanje hrvatskim delegatom na kongresu, ki so se izrekli za ujediničenje. Za slučaj, da bi na skupščini Saveza v Zagrebu skušali separatisti izvaljati kak vpliv proti ujediničenju, je skupščina soglasno pooblastila delegate

da energično nastopijo proti temu stališču in izjavijo izstop društva iz Saveza hrv. učit. dr. Hkrati naj pozovejo vsa soglasujoča društva da si takoj ustanove nov Savez, oziroma poverjenišvo UJU v Zagrebu, ki vstopi v jedinstveno falango z ostalimi učiteljskimi Savezi v Jugoslaviji. Slovensko učitelstvo pozdravlja ta odločen nastop giurgievačkog učiteljskega z največjimi simpatijami!

— Ali dobimo na Koroškem tudi v enckem razmerju slovenske šole? Dunajski okrajni šolski svet je odredil za 10. nov. štetje čeških šoloobveznih otrok in sicer z ozirom na senžermensko mirovno pogodbo. V okrajih, kjer so naseljeni Čehi, se otvori okolo 200 razredov za dečke in deklice. Šol bo skupno 12. — Z enako pravico moramo mi zahtevati slovenske šole za slovenske otroke na Koroškem.

— Napredek Učiteljske tiskarne. Danes prinašamo članek o organizaciji učiteljske, otroških vrtnaric in učiteljske ženskih ročnih del za Jugoslavijo tiskan v cirilici. Učiteljska tiskarna v Ljubljani je prešla vso opremo in garnituro cirilskih črk za stavni stroji in bomo sedaj lahko ustregli stavlenim predlogom na delegacijskem zborovanju, da naj Učiteljski Tovariš prireja tudi kake članke in notice v cirilici. S posebnim zadovoljstvom javljamo ta napredek našega stanovskega podjetja in priporočamo tovarišem in tovarišicam da nasvetujejo za tisk našo stanovsko tiskarno posebno pri naročilih s cirilskim tiskom. Črke si lahko oddisnijo ogleda vsak v današnji številki, posebno topla pa priporočamo današnji članek v informativne svrhe učelicam vseh kategorij.

— Zakonski pari so pri novih draginskih dokladah prikrašani. Ker naredba določa, da se onemu od obeh, ki ima manjšo draginsko doklado, izplača samo polovico pripadajoče draginske doklade, možu pa pripade no 12 kron dnevne za ženo. V slučaju, da imata oba enake draginske doklade se zmanjša doklada ženi. Proti tej odredbi so protestirale že uradnice, žene pri ministrstvu, vendar vztraja pri tej določbi finan. minister iz razloga, da zmanjša izdatke, da si v principu priznava načelo enakega plačila za enako delo. — Prejeli smo več tozadevnih dopisov od prizadetih, ki jih priobčimo prihodnjič. Oni uredi.

— Tudi učitelji smo prizadeti pri uveljavljanju uradniških konsumov, zato opozorjamo tovariše in tovarišice na današnji uvodni članek, ker namerava država odtrati 10 % draginske doklade za te konsume. Pozivljamo predsednike okrajnih učiteljskih društev, da določijo referente in na prihodnjem zborovanju razpravljajo o tem vprašanju. Predloge in sklepe naj okrajna društva sporoče poverjeništvu UJU v Ljubljani, da bo isto potem storilo primerne korake potem svoje centrale UJU v Beogradu. Vabimo tovariše, ki se pečajo z gospodarskimi vprašanji, da izrazijo svoje mnenje v »Učiteljskem Tovarišu«.

— Kam z uradništvom in učitelstvom iz Koroške? »Jugoslavija« poroča: To vprašanje dela sedaj mnogim velike skrbi. G. dr. Rožič je v svojih člankih pozval, naj na Koroško pristojno ali tam rojeno uradništvo, učitelstvo in duhovništvo vstraja na svojih mestih. Res, da med državnimi uradniki in učitelji takih ni mnogo, več pa je duhovnikov. Ako se pa odzove svoji narodni dolžnosti tudi vsa inteligenca ki službuje in uradije sedaj v Sloveniji, bi bilo slovenskemu življu na Koroškem precej pomagano. Seveda bi v tem slučaju izgubila Slovenija svojega deželnega predsednika, višji šolski svet enega člana, SLS dva poslanca, »Slovenec« svojega glavnega urednika, Maribor dva odvetnika itd. Toda vse te izbebe bi se lahko nadomestile. Radovedni smo, koliko se jih bo odreklo svoji dosednji udobnosti in šlo tja.

— Huiškanje po deželi zoper učiteljske plače. Neprestano nam dohaja poročila z dežele, da duhovščina huiška proti učiteljskim plačam kmetsko ljudstvo. Tovariše in tovarišice prosimo, da nam v vseh slučajih navedejo podrobno imena, katerega dne se je vršilo to in ob kakih prilikih. Gradivo hočemo zbrati, da osvetlimo to luibezen do bližnjega podrobneje. Branimo svojo gmožno neodvisnost proti nizkotni zavisti! Za danes priobčujemo pisno tovariša iz Goreniske, ki se glasi: »Na neki šoli na Goreniskem je bila dne 24. oktobra seja kraj. šol. sveta. Razumeli se, da dušni nastirji nasprotujejo voditviem v vseh ozirih. Ob tej priliki predlaga vodja, naj se šola naroči na knjige »Šolske Matice«. Župnik pa se na to oglašil: »Naročite si knjige sami, saj imate mnogo večjo plačo kakor mi, če jih hočete brati.« Tako je predlog propadel. Tekom razgovorov o drugih rečeh ki spadajo k šoli, mu zabrusi župnik: »Naj bo, dokler vlada

Beograd: saj bo Slovenija kmalu »avtonomna«, potem bo pa drugače. Pripravljenega imam že celo kodo gradiva zoper Vas.« To si upa župnik, najbolj zagrizen »Šusterskičanec« reči nadučitelju, ki se mu v nobenem oziru ne more očitati krivica. On ni preživel voine na toplem, vseh telesnih dobrot presit kakor župnik, ampak v strelskih iarkih. — Tovarišice in tovariši, to nam bodi nov dokaz, kako radi bi nas teptali »Šusterskiči«.

— Slovensko učitelstvo s Koroškega (kakor poročajo listi) se bo vsled odredbe v. š. sv. pomožnosti namestilo po izpraznjenih učnih mestih v Jugoslaviji, odnosno v Prekmurju seveda le ono, ki bo vsled preganjanja od nemške strani primorano se v Jugoslavijo izseliti. — Opozorjamo na to vest in stališče višjega šolskega sveta in pozivljamo tovariše in tovarišice s Koroške, da o tem vprašanju sklepajo in potom svojih okrajnih društev sporoče svoje stališče poverjeništvu UJU v Ljubljani, da bo isto to stališče zastopalo ob potrebnih prilikah. — Kakor doznavamo, postopa višji šolski svet zelo nekonsekventno pri premeščanju koroškega učiteljskega.

— Koroški tovariši so včeraj zborovali v Dravogradu. Na dnevnem redu sta bili dve točki: 1. Nova ustanovitev, 2. Slučajnosti. Sklicatelj Vinko Moderndorfer, odbornik velikovškega učiteljskega društva, — Vabila na to zborovanje nam sicer tov. sklicatelj ni poslal v priobčeno, prosimo pa, da se nam dološče o tem zborovanju poročilo, ki bode gotovo zanimalo vse naše članstvo širom domovine.

— Pokret je v svoji četrti številki že prenehal izhajati kot glasilo Saveza dalm. učit. in je s to številko izšel kot »organ Udruga Jugoslovanskega Učiteljskega«. — Poverjenišvo Split.

— Neorganizovanom učitelstvu na znanje: Pokret piše: U zadnje su vreme učestale tužbe i tražbe za ovo i za ono i to baš najviše sa strane onih koji nisu u organizaciji. Upozorujemo ih jednom za svagda, da za takove naša organizacija neće ni prstom maknuti, dapače će u jednom od idućih brojeva i njihova časna imena izneti nek ih svak vidi i zna.

— Društvo učitelja-ica građanskih škola. Pokret poroča: Prilikom glavne učiteljske skupštine u Splitu, učiteljice građanskih škola obrazovali su u zajedničkoj organizaciji svoje zasebno društvo. U upravu su izabrali: D. Petrović za predsednika, M. Ležalić za podpredsednika i Jelka Rodin za sekretara. Društvo je u posebnom podnesku vlastima, koji je već predan, zatražilo da se uklone nepravde počinjene mu do sada u berivima i ostalim prinađležnostima.

— Glavna skupština »Saveza dalmatinskog učiteljskega«. Pokret poroča: Glavna učiteljska skupština koja je održana u Splitu 8. IX. i 10. septembra o. g. znači jedan datum u našoj prosvetnoj historiji. Ona je likvidirala naš dosadašnji savez i s oduševljenjem provela zaključak beogradskog kongresa o udruženju celokupnog jugoslovanskog učiteljskega u jedinstvenu organizaciju. U ozbiljnoj i dostojanstvenoj diskusiji, skupština je stvorila mnoštvo korisnih zaključaka i dala snažan impuls za njihovo praktično izvođenje. Između ostalog, ona je rešila da se što je moguće pre osnuje Učiteljski Konvikt i Učiteljska Štedionica, da se do godine priredi izložba i da se nastavi izdavanjem staleškog organa.

— Ustanovitev poverjenišva UJU v Splitu. Na zadnji skupščini v Splitu je Savez dalmatinskog učiteljskega soglasno se izrekel za likvidacijo in se izrekel za poverjenišvo UJU — Split. Poverjenišvo je že izdalo nalog okrajnim učit. društvom, da preosnujejo svoja pravila v tem smislu.

— Hrvatski profesorji se izrekajo za stanovsko ujediničenje. Kakor znano se je dne 7. oktobra t. l. osnovalo edinstveno profesorsko društvo cele Jugoslavije; sedež mu je v Beogradu, a pokrajinska društva funkcionirajo kot njega sekcije dalje. V društvu so v enoto združena vsa dosedanja društva razen Društva hrv. prof. v Zagrebu, ki po svoji večini na zadnji svoji skupščini ni hotelo pristopiti k centralnemu društvu; oni hrvatski profesorji, ki so za ujediničenje (je jih že doslej kakih 150—200), smnjejo sedaj posebno organizacijo, ki pristopi kot sekcija k centralnemu društvu. Ustanovna skupščina zagrebske sekcije bo dne 1. novembra ob 10. dopoldne v kemijski predavalnici I. realne gimnazije v Zagrebu. Profesorji, ki se je udeležijo, dobe polovično vozno karto, t. j. njih cela karta velja tudi za nazaj.

— Madžarske intrige v Prekmurju. Iz Murske Sobotice poročajo »Slovenskemu Narodu«: Našim Madžaronom je začel rasti grenob. Vse, kar je slovenskega, jih bode v oči. Na vse mogoče načine delajo na to, da se zmanjša ugled slovenskih uradnikov. Posebno pa jim je na potu slovensko učitelstvo, ker se zavedajo, da je ravno naše zavedno učitelstvo oni faktor, ki ruši tla madžaronstvu. Zato delujejo z vsemi mogočimi sredstvi, da bi vsaj nekaj rešili. Odstavljajo učiteljskega s strani madžaronskega sosveta je na dnevnem redu. Istočasno pa se vrši agitacija za madžarke paralelke. V osrčju Prekmurja se je dogodil slučaj, za katerega mora zvedeti naša javnost. Na tukajšnji državni

šoli je vodja Prekmurec, ki deluje v protinarodnem duhu. Na tej šoli se letos ni otvoril pouk z madžarskim učnim jezikom, ker je število učencev madžarske narodnosti premajhno. Šolski vodja je zato sestavil skrivaj, brez vednosti staršev, listo otrok, katero je uradno predložil civilnemu komisarijatu z zahtevo, da se otvori ta za te otroke dva madžarska razreda. Ob enem je trdil, da starši teh otrok izrecno zahtevajo, da se njih deca poučuje v madžarskem jeziku. Toda njegove intrige se niso posrečile, ker se je ugotovilo, da starši nad tri četrti teh otrok ne vedo ničesar o kakih podobni zahtevi in da celo zahtevajo slovenski pouk za svoje otroke. V tej listi se nahajajo celo imena otrok, ki obiskujejo druge šole in ki jih ni v Prekmurju, ampak se v šoli na Madžarskem. Upamo, da bo merodajna oblast storila svojo dolžnost, in da bo višji šolski svet zelo previden pri podelitvi definitivne službe, katero mora dobiti zaveden Slovenec. Višji šolski svet v Ljubljani tudi prosimo, da pošlje k nam kakega višjega nadzornika, da bodo mogli gospodje v Ljubljani dobiti jasno sliko o prekmurskem šolstvu.

— Izpiti iz glase za meščanske šole. Poverjenišvo za uk in bogočastje dovoljuje z razpisom dne 2. oktobra 1920, št. 4701, da se sme v zmislu čl. V. točke 2. predpisa za usposobljenostne preizkušnje na učiteljskih z dne 31. julija 1886 št. 6033 delati tudi specialni izpit iz petja za meščanske šole izpita iz goslanja in igranja na klavir.

— Za obrtne nadaljevalne in strokovne šole. Dne 5. septembra t. l. se je vršil v Celju kongres načelnikov slovenskih obrtnih združenj in društev, na katerem so udeleženci pretresovali temeljito razna v njih stroko spadajoča vprašanja, ter se zjediničili na obširen obrtniški program. Ki zadeva tudi obrtno nadaljevalno in strokovno šolstvo v Sloveniji. Dotični sklepi se glase: Ministrstvo za uk in bogočastje se nosi da obrtne nadaljevalne šole takoj podpravi in že s pričetkom šolskega leta začne s poukom v vseh krajih kjer je dana potreba. Ako tega ne bi bilo mogoče že sedaj izvesti, naj se vzdržujejo vsaj že obstoječe obrtne nadaljevalne šole in se skrbijo za ustanovitev novih nužno potrebnih šol. Poverjenišvo za uk in bogočastje v Ljubljani prosimo, da naš predlog krepko podpira. Ministrstvo za trgovino in industrijo, ministrstvo za uk in bogočastje in dotična poverjenišva se navedajo, da skrbijo ob državnih stroških za obrtne strokovne tečaje in ustanovitev strokovnih šol. Za pouk iz praktičnih predmetov naj se pritegnejo izkušeni mojstri.

— Slovenska šolska Matica bo izdala za leto 1920, troje knjig, in sicer: Fr. Fink »Posebno ukoslovje slovenskega učnega jezika v osnovni šoli«. Ta knjiga je že dotiskana in vezana 2. Dr. Ljudevit Pivko in Schaub: »Telovadba I. zv. Je že vse postavljeno. 3. Letopis, ki bo priobčil Schreinerjev Macherjev in Krulčev nekrolog. Pokojnemu Bežku bo na posvečena decemberska »Popotnikova« številka. P. n. poverjenike Slovenske šolske Matice prosimo, da se požurijo z nabiranjem naročnikov. Publikacije bodo izšle takoj po Božiču, če nam bodo vposlali poverjeniki imenik članov. Članarina znaša za vsakega člana 8 din. Odbor je vložil prošnjo za podpora na ministrstvo prosvete in na poverjenišvo za uk in bogočastje.

— Enorazredna ljudska šola na Preloki ob Kolpi s 139 vsakdanjimi učenci je postala ekskurenda Adlešičke šole. Tudi znak »urejenosti« belokranjskih razmer!

— Na dvorazredni ljudski šoli v Ratečah na Gorenjskem je popolnito mesto učiteljice. Prosto stanovanje s kuhinjo. Obrniti se je čimprej na šolsko vodstvo v Rateče.

— Tovarišica iz Beograda išče meblovano sobo v Ljubljani. Prišla bi najraje h kakim učiteljskim družini. Sprejme seveda tudi drugje. Prijave na uredništvo »Učit. Tovariša«.

Neodrešena domovina.

— r Vsem tistim, ki mislijo na vrnitev! Tržaški uradni list z dne 8. oktobra objavlja razglas civilnega komisarijata v Kopru, s katerim se razpisuje 55 nadučiteljskih ozir. učiteljskih mest na slovenskih in hrvatskih ljudskih šolah koperskega okraja. Prošnje je vlagati do 15. novembra t. l. Podoben razglas je izdal civilni komisarijat za gorški politični okraj. V gorškem okraju je razpisanih 75 učiteljskih mest, in sicer nadučiteljskih za dva in večrazredne šole 21, mest za učitelje-voditelje na enorazrednih šolah 13, za potovalne učitelje 3, učiteljskih mest na večrazrednih šolah 12, mest za učiteljice na dva in večrazrednih šolah 26. Prošnje do 25. novembra na okrajni šolski svet. »Edinost« dostavlja k razpisu: Ker se naše šole otvorijo le tedaj, ako bodo na razpoko učne moči, apeliramo na naše učitelstvo, da se udeležijo natečaja in naj ne zaničuje tudi manjših manj vabljivih krajev. Ker imamo zagotovilo od merodajne oblasti, da se bodo v široki meri upoštevale tudi prošnje tistih učiteljev, ki momentano prebivajo izven pre-

mirne črte, gre naš poseben apel tudi onim učiteljem in učiteljicam, ki so pristojni v zasedeno ozemlje in ki so je iz bodisi kakšnega razloga zapustili, da vsi vložijo svoje prošnje in se povrnejo. — Tako tedaj »Edinosti! Da pa bode svet izvedel, kako izgleda »zagotovilo od merodajne oblasti«, smo v stanu postreči toliko »Edinosti« sami kolikor našim tovarišem, ki se zanimajo za vrnitev, s sledečo dogodbom: Tovarišica P. T. je službovala ob izbruhu italijanske vojne v Ročinju na Goriškem. Ker je bil njen službeni kraj evakuiran, je morala zapustiti svoje dolgoletno bivališče ob Soči ter se podati v zaledje na Stajersko oziroma Kranjsko, kjer je prebila vsa dolga vojna leta ter okusila vse sladkosti, ki jih je nudilo begunsko življenje. Letošnje poletje se je hotela tov. P. T. vrniti na svoje službeno mesto na Goriškem ozir. zaprosila je za poljubno mesto v goriškem političnem okraju. Vložila je v ta namen pismo prošnje na civilni komisariat v Gorici, objednem pa tudi sama odpotovala na Goriško, da pospeši čim ugodnejšo rešitev. Uspeh je bil pričakovanju ravno nasproten. Že iz ustnega razgovora na komisarijatu v Gorici je spoznala, da je bila njena pot zastoj, zato se je kratkoma vrnila nazaj v Ljubljano. In je pred nekoliko dnevi prejela na svojo prošnjo rešitev naslednje vsebine: »Gospodična P. T., učiteljica v Ročinju. Odnosno na Vašo zaprosbo z dne 20. VIII. t. l. za podelitev kakšnega mesta v okraju, se obveščate, da generalni civilni komisariat v svojem dopisu z dne 4. IX. 1920 št. 321—8515 — sklicevaje se na § 12. deželnega zakona, št. 17 z dne 20. VII. 1914 — isti ni ugodil. Civilni komisariat za goriški politični okraj v Gorici. Predsednik: Gottardi.« — Tržaška »Edinost« bi nam zelo ustrejala, če bi nam o prvi priliki povedala, katero je po njeni misli tisto merodajno mesto, ki bode — kakor sama pravi — v »široki meri« upoštevalo učiteljske prošnje, če pa generalni civilni komisariat sam, torej najvišja inštanca v deželi, izdaja na prošnjo slov. učiteljice domačink negativne rešitve?! Mnenja smo, da bi bilo v interesu skupnosti, da se učiteljstvu brez ovinkov odkrito pove, kako je v zasedenem ozemlju in česa ima učiteljstvo pričakovati od sedanjega laškega režima v Primorju. Zato greši vsak nad učiteljstvom, ki ga spravlja na negotova pota! Čemu novih stroškov, čemu nadaljnega begunstva? Privoščite raje učiteljstvu skromen kotiček v svobodni domovini, da se že enkrat po šestih letih mirno odpočije od trdnega pota! Dovolj ima to učiteljstvo bridke prevare s tužnim Korotanom, zato si ne želi nove Koroške in ni pri volji umerjati svojo pot na novo Kalvarijo! — Vam tovariši in tovarišice pa, ki imate morda v mislih vrnitev, svetujemo, da se ne podajate toliko časa na negotovo pot, dokler nimate z dekretom v rokah zagotovljenega novega mesta! Ne poslušajte besed, sladkih in mamljivih, pa naj prihajajo potem od katerekoli strani!

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Šolski list II. stopnja. 3. številka. Za 4. in 5. šol. leto. Uredil Andrej Rapè. — V Učiteljski Tiskarni je izšla tretja številka II. stopnje Šolskega lista. Obravnava zimo in poletje. V ostalem je razdelitev tvarine približno enaka razdelitvi v prejšnjih številkah II. stopnje. Cena knjiige je K 14.—.

»Zvonček.« Izšle so številke 7-9 s sledečo vsebino: 1. Sava Radič-Mirt: Zvonovi strahovi. Pesem; 2. Jernej Popotnik: Ob košnji. Povest; 3. dr. Ivan Lah: Pozdrav koroški mladini od primorskih tovarišev. Pesem; 4. Prestol na Gosposvetem polju. Podoba; 5. Andrej Rape: Na razstanku. Pravljica; 6. Fr. Rojec: Nov metulj. Poučni spis; 7. Knežji kamen na Gosposvetem polju. Podoba; 8. Miha Kos: Straža — strah. Povest; 9. Ernest Šušteršič: 15. julij 1918. Poročilo iz dnevnika; 10. Pri ročnem delu. Podoba; 11. Utva: Ujeti strah. Vesela povest; 12. Andrej Rape: Slovanska. Pesem; 13. Andrej Rape: Molitev. Pesem; 14. Vilko Mazi: Svoboda in sužnost. Poučni spis; 15. Utva: Še sem živ! Pesem; 16. Utva: Vrbine. Pesem; 17. Tone Selikar: Morje plaka. Dramatična pesem; 18. V samostanu. Podoba; 19. Tone Kosem: Zlata pomlad. Bajka; 20. Vladko Rojec: O nebeskih lučah. Pesem; 21. Cvetinomiški: Medved zdravnik. Basen; 22. Andrej Rape: V naše odrešenje. Pesem; 23. Cvetinomiški: Rogač in hrošč. Basen; 24. Jeras: Zakaj ima slon rilec. Basen; 25. Jernej Popotnik: Smokve. Povest; 26. Utva: Noč je zvezdice prižgala. Pesem; 27. I. J. Franc Košir: Življenjepi s podobo; 28. Miroslav Kunčič: Stanka in Tinček se pripravata. Pesem. 29. Pouk in zabava; 30. Kotiček gospoda Doropoljskega.

»Zavičaj.« Prejeli smo 1. in 2. številko II. letnika tega mladinskega lista, ki ga izdajajo naši vrli srbski tovariši v Skopju. Vsebinske je v obeh številkah vsestransko vrlo zanimiva. Iz obeh številok je razvidno, da si je list nadel resno nalogo, seznanjati srbsko mladež z vsemi deli prostrane naše domovine. Tako beremo v 1. številki članek »Iz istorije Slovenaca«, ki ga je po prof. M. Pircu

priredil tov. Tribunac, eden izmed sourednikov »Zavičaja«; v drugi številki je pa spis »Planina Triglav i Bohinjsko jezero — narodna priča o njihovem postanku«. Priporočamo list slovenskemu učiteljstvu, ki se zanima za to stroko naše literature. »Zavičaj« izhaja 1. dne vsakega meseca. Cena mu je letno 10 dinarjev. Vse pošiljke je nasloviti na uredništvo »Zavičaja« v Skopje.

Učni listi. Srbsko-hrvatsko-slovensko štivo. Uredil dr. Mencej. Ravno kar je izšla prva številka svojčas naznanjenih »Učnih listov« za srbohrvaščino. Ti listi bodo vseskozi strokovno moderno praktično in lahkeumevno s pridodano slovensko razlago izdelani in bodo tvorili tako velekoristno vzgojno in naobraževalno oporo učiteljinim iz vseh slojev našega naroda. — Naročajo se ti »Učni listi« pri g. Josipu Christofu, ravnatelju zasebnega učnega zavoda v Ljubljani. Domobrankska cesta 7. — Naročnina znaša letno 60 K ter se plačuje v mesečnih obrokih.

»Sokolšč« list za sokolski naraščaj štev. 7. in 8. je ravno kar izšel s sledečo vsebino: 1. Sokol sem in Sokol ostanem. 2. Našemur djaštvi. 3. Naraščaj na VII. vsesokolskem zletu v Pragi. 4. Mariborski zlet. 5. Koroška deca v Ljubljani. 6. Sokolič iz dežele. 7. Snaga v živalstvu. 8. Spomini na srbski unik v l. 1915. 9. Plavanje. 10. Vaje z obročki za deklice. 11. Glasnik. 12. Sokoliču. — Sokolič stane letno 24 K.

Ivo Kaš. Dalmatinske povesti. Izdala Zveza kulturnih društev. založila Tiškovna zadruga v Ljubljani (»Prosveti in zabavi« I. knjiiga). Cena K 12.—. do pošti K 1.40 več.

Anatole France »Pigvinski otok«: poslovenil A. Debeljak. založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1920. Prevodna knjižnica IV. Cena K 42.—. do pošti K 2.40 več.

Med sodobnimi privedniki zavzema Anatole France prvo mesto in med njegovimi spisi je »Pigvinski otok« njegovo najboljšo delo. Pisatelj popisuje v parodiističnih slikah povestnico pingvinov — včlovečenih ptičev — vse do današnjega dne z razgledom v anarhistično bodočnost. Avtor se roga aholastičnemu dlakocenstvu. onazoruje ostanek lastnine in dinastij. izvor baik in legend osvetli nekaj strani umetnostne in književne zgodovine. predloči plastično srednji vek in preide na sodobnost obdelano na široko. Govori o ljudovladi. o njenih nasprotnikih in zarotnikih. o znani Dreifusovi zadevi. o zlorabah militarizma in meništva. vmes pa o ljubavnih spletkah ministrov — vse je prepojeno z duhovitimi dogodbicami in domišljicami. Izlepa ne najdete zanimivejšega romana — ki bi zadovoljil več slojev — one, ki so ženi in želini čudovitih dejanj. kakor tudi tiste, ki hočejo idej in poraz iz istinitnega življenja. Knjiigo. o kateri pravi dr. Zupan v Slovanu 1915. da je najboljša francoskega slovstva. toplo priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Sodna ul. 6.

Zveza kulturnih društev v Ljubljani je začela izdajati knjižnico prosveti in zabavi. V njej namerava obnoviti predvsem leposlovje in poljubno znanstvo iz starejših letnikov naših revij. ki so postali vsled svoje redkosti občinstvu težko dostopni. S tem bo ustrezno spoštni zahtevi naših javnih knjižnic do dobremu čitvu in tudi našim srednješolcem bodo te izdaje dober nadomestek za čitanke in pomozne knjiige pri pouku materinščine. Prvi snopič prinaša 8 Kaševih dalmatinskih povesti. Ivo Kaš je poleg Podlimbarskega najznamenitejši pisatelj iz vrst slovenskega častništva. žal. da vsled neugodnih življenjskih razmer ni mogel razviti svojega bogatega pisateljskega daru. Njegovo delovanje za slovensko leposlovje obsega le par let. Zgodovinsko in pokrajinsko znamenita ita južne Dalmacije so mu nudila mnogo hvaležne snovi za njegove podrobne utise krajev in ljudi. Z gorkim čustvom nam odkriva bitje in žitje naroda. ki brezmejno ljubi svoj dom. Križi in kapelice nam pripovedujejo svojo romantično preteklost. Morje vabi mladeniča v nepoznane dalje za srečo in bogastvom da ga poklone svoji nevesti. Tuiec umetnik naide vsebino življenja v prekrasnem »Poškem biseru«: tihotanci in pastirji. vsaši in ribiči tvorijo pisatelju pestri svet: nad vse idealno na nam predstavi ženske njih tiho bolest in vdano ljubezen. Knjiiga. ki jo prav toplo priporočamo. se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Sodna ul. 6.

»Narodni Pomladak«. Društvo za zaščito jugoslovanskih otrok v Beogradu namerava izdajati mesečnik za otroče vprašanje pod zgornjim naslovom. List bo namenjen vsem onim, ki sodelujejo na zaščiti otrok, posebno starišem in vzgojiteljem. V glavnem se bo pečal list z naslednjimi vprašanji: z zbiranjem podatkov o stanju naših otrok z ozirom na zdravje, stanovanjske razmere, vzgojo, strokovno izobrazbo; navodila in strokovni članki o posameznih važnih vprašanjih; pregled naše in tuje književnosti o

otročjem vprašanju; otročja zakonodaja; otročja higijena; šolska higijena — sploh z vsem, kar stoji v kakršnibodi zvezi z otročjim vprašanjem in z otrokom sploh. List bo izhajal v mesečnih zvezkih po 3 do 5 tiskovnih pol, letna naročnina bo znašala okoli 30 dinarjev. Priporočamo toplo ta list. Naslov: »Narodni Pomladak« — Beograd, Studenička ulica 62.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vprašanje in odgovor: Slavno uredništvo! Vedno sem pričakoval, da bo »Učit. Tovarš« kaj pisal h kateri stranki naj se učiteljstvo pri volitvi nagne, a ker do danes ni bilo še ničesar prošni, da se nam v prihodnji številki Učit. Tovarša da vsaj majhno navodilo, kako se nam je ravnati. Pri nas n. pr. imamo precej močno krajevno organizacijo JDS., a zadnjič se je na shodu zaupnikov sklenilo, da se združimo s SKS. Sedaj pa zopet časopisi pišejo, da nastopita obe stranki samostojno. In pri nas je sedaj večina za to, da se voli SKS. Kam naj se sedaj učiteljstvo obrne in s katero naj voli? Nekoliko pojasnila bi nam naša učit. organizacija že morala dati že vsled tega, da vsi napredni učitelji enotno volimo in da lahko zagovarjamo napram strankam svoje stališče, da smo se ravnali po sklepu naše učit. organizacije. Spoštovanjem F. W. — L. 27. okt. 1920. — Odgovor: Naša organizacija je strokovna organizacija, ki se peča samo s stanovsko politiko. V naši organizaciji imamo organizirane učitelje, ki so po svoji politični pripadnosti pristaši raznih političnih strank. Imamo organizirane učitelje, ki so pristaši demokratske, radikalne, socialnodemokratske, komunistične, narodnosocialne, samostojne kmetijske stranke in raznih drugih strank. Tudi pristaše SLS imamo strokovno pri nas organizirane. Nismo združeni v politične svrhe, ampak zgolj zato, da se potezamo pri vseh strankah za uveljavljanje naših stanovskih in strokovnih interesov. Po členu drugem pravil UJU ima vsak član v organizaciji zajamčeno popolno politično in versko svobodo. Naša organizacija se je izrekla za to, da je učiteljstvo državno in plačano od države, ker le država mu lahko jamči za udobno gmočno stanje in za svobodo stanu, da ne bo učiteljstvo odvisno od političnih strank in razmer; naša organizacija se je pa izrekla tudi za podražavljenje vsega šolstva, da se tudi šolstvo osvobodí strankarskega vpliva in bo služilo samo državnim ideji in svoji zvišeni nalogi. To sta dve glavni zahtevi, ki jih mora vsak organiziran učitelj uveljaviti pri svoji stranki. Stranke, ki so proti temu, so nasprotnice učiteljskih stanovskih in šolskih zahtev. »Učiteljski Tovarš« je informativen strokoven — in ne strankarski list. Zato po možnosti prinašamo tudi izvečke volilnih programov vseh strank, v kolikor se tičejo gori omenjenih točk t. j. našega stanu in šole. Name-noma pa v »Uč. Tov.« ne agitiramo za nobeno stranko, da varujemo politiško svobodo, pač pa poročamo o vsakem pojavu, ki je nasproten in

teresom našega stanu in našim šolskim zahtevam. Vprašajte poslance, če so proti naši zahtevi in vedeli bode — ako jih lahko volite. — Uredn.

Izdajatelji in odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU. — poverjeništvu Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naši himni:

1. Lepa naša domovina.
2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naročila sprejema le Učiteljska tiskarna.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani registrirana zadruga z omejenim jamstvom. Promet do 31. okt. 1920 K 479.761-95.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/28. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 2 K se ne odgovarja.

Traži se mlada, simpatična učiteljica Slovenka

kao odgojiteljica k dvoje djece od 8 i 7 godina. Nastup odmah. Prepis svjedočbe, sliku i ponudu molim upravititi na

Katarina pl. Reiner, Teharje 31, pošta Štore.

November. — Teško in trudno, kakor od'omame odpade listje — — — Kar tu solnce da, to ono samo zopet s sabo vzame. — Gradnik.

Globoko potrjim srcem naznanjamo tužno vest vsem svojim sorodnikom, znancem, prijateljem in tovarišem, da je naš ljubi miljenko

Hrvoje Bregant

dne 31. oktobra t. l. zatisnil svoje angelske očke za vedno ter nam zapustil samo bol in tugo in pa lep spomin nanj.

Za izkazano sožalje vsem tem potom hvala.

Pomeče pri Slov. Gradcu, dne 1. novembra 1920.

Zmago in Pavla Bregant,
žalujoča stariša — učitelja.

Jugoslava Bregant,
sestrica.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje knjige:

Spisi Mišjakovega Julčka. I.—VI. zv. — A. Rape: Mladini. I.—VI. zv. — E. Gangl: Zbrani spisi. I.—VI. zv. — J. Ribičič: Vsem dobrim. — J. Trost: Moja setev. — F. Palnakovi spisi. I. in II. zv. — Zvezek tu navedenih knjig stane vezan à 14 kron, elegantno vezan 16 kron. J. Bučar: Metuljar. Broširan 14 kron. — P. Flerè: Babica pripoveduje. I. in II. zv. vezan à 7 kron. — Jan Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinzon. Broširan 14 kron, vezan 16 kron. — Dr. Mencej: Kratka srbska gramatika in čitanka. Cena K 10-80. — Henrik Podkrajski: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Cena K 14-40.

Ročni zapisnik, obsega koledar, plače stalnega učiteljstva, na klade, službena doba, upokojuje, šolstvo v Sloveniji, kolkovno lestvico, poštni tarif. Cena izvodu za 100 učencev K 12—, za 150 učencev K 14—.

Šolski list. 1. številka I. II. in III. stopnje je pošla, II. stopnja 3. številka je izšla pravkar, stane 14 kron.

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12 kron.